SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:912

av Isak From (S)

Långsiktigt hållbar finansiering av Sveriges snöskoterleder

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att se över förutsättningarna för en långsiktigt hållbar nationell finansiering av Sveriges snöskoterleder, med särskilt beaktande av de ideella föreningarnas betydelse och tidigare förslag i SOU 2019:67, och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Antal snöskotrar i Sverige ökar och omkring 6000 - 10 000 nyregistreras varje år. Totalt så finns ca 375 000 snöskotrar registrerade varav ca 214 000 är i trafik. Källa i statistiken är hämtat från myndigheten Trafikanalys (Trafa.se)

På många ställen är snöskotern en naturlig och viktig del i människors vardag. Den används flitigt av skogsarbetare, ledningsarbetare, renskötare, räddningstjänst och andra i jobbet. Den ger många en möjlighet att på sin fritid kunna röra sig i vinternaturen.

I ett tidigt skede var egentligen det mesta fokuserat till skotern som arbetsfordon, för att senare handla om familjeutflykter och långfärdsturer, en utveckling som gjort snöskotern viktig för besöksnäringen.

Sverige har ett omfattande nät av snöskoterleder som utgör en viktig del av infrastrukturen i stora delar av landet. Lederna har betydelse för friluftsliv, rekreation, besöksnäring och tillgänglighet, inte minst i landets norra delar. Väl fungerande och underhållna leder bidrar också till ökad trafiksäkerhet och till att kanalisera snöskotertrafiken på ett sätt som minskar risken för störningar och skador på mark och natur.

En mycket stor del av detta ledsystem anläggs, förvaltas och underhålls av ideella snöskoterföreningar. Föreningarna ansvarar för ett omfattande arbete med bland annat markägarkontakter, ledavtal, röjning, skyltning, broar, preparering och löpande underhåll. Arbetet utförs till stor del av frivilliga krafter och med begränsade ekonomiska resurser.

Medan staten ansvarar för ett antal allmänna snöskoterleder, framför allt i fjällområdena, är stora delar av det övriga ledsystemet beroende av lokala föreningars engagemang och finansiering.

Endast ett begränsat antal ledområden har obligatoriska ledavgifter. I övrigt finansieras verksamheten huvudsakligen genom medlemsavgifter, frivilliga ledbidrag och sponsring. Kommunala bidrag förekommer, men förutsättningarna varierar och stödet är på många håll begränsat eller obefintligt.

Samtidigt medför drift och underhåll av snöskoterleder betydande och återkommande kostnader. Föreningarna förväntas därmed upprätthålla en omfattande infrastruktur som nyttjas av betydligt fler än de egna medlemmarna, utan att ha tillgång till en stabil och långsiktig grundfinansiering. Detta innebär stora utmaningar för många föreningar och riskerar på sikt att påverka såväl ledstandard som säkerhet och tillgänglighet. Det ideella engagemanget är en ovärderlig resurs, men bör inte ensamt behöva bära det ekonomiska ansvaret för denna infrastruktur.

Möjligheterna till en sammanhållen snöskoterpolitik på nationell nivå bör övervägas. Det handlar bland annat om ansvarsförhållanden mellan olika myndigheter, ansvar och finansiering för skoterleder och reglering av andra allmänna och enskilda intressen. Finansiering är ett stort hinder för skapandet av säkra skoterleder. Ett sätt att lösa problemet, och kunna hålla skoterlederna öppna och säkra, vore att överväga möjligheterna att ta ut en avgift av skoteråkarna på samma sätt som jägare betalar årlig avgift för rätten att jaga. Avgiften skulle kunna tas ut av Trafikverket eller berörd

länsstyrelse som sedan förmedlar betalningen till kommunerna eller direkt till den som sköter leder, oftast den lokala skoterklubben.

Frågan om en långsiktigt hållbar finansiering behandlades i betänkandet Hållbar terrängkörning (SOU 2019:67). Utredningen presenterade bland annat ett förslag om en nationell skoterledavgift och en särskild skoterledfond, efter en modell liknande den som används för det statliga jaktkortet. Tanken var att skapa en gemensam finansiering där medel skulle kunna användas för drift och underhåll av snöskoterleder, även sådana som förvaltas av ideella föreningar. Det finns anledning att åter aktualisera denna del av utredningen och överväga hur en nationell finansieringsmodell skulle kunna utformas utifrån dagens förutsättningar.

En sådan modell bör syfta till att skapa en grundläggande och långsiktigt hållbar finansiering som stärker de ideella föreningarnas möjligheter att förvalta sina ledsystem och bidrar till att höja den grundläggande ledstandarden i hela landet.

Det finns därför skäl för regeringen att se över förutsättningarna för en långsiktigt hållbar nationell finansiering av Sveriges snöskoterleder, med utgångspunkt i de ideella föreningarnas viktiga arbete och de förslag som härrör till ledfinansiering och presenterats i SOU 2019:67.

Vid en fortsatt beredning bör hänsyn tas till befintliga lokala finansieringslösningar, fördelningen av resurser mellan olika ledhållare samt behovet av en enkel och kostnadseffektiv administration.

Finansieringsfrågan kan med fördel behandlas separat, utan att förutsätta en generell översyn av terrängkörningslagstiftningen.

Isak From (S)